

Sygn. akt III CZ 51/15

POSTANOWIENIE

Dnia 3 grudnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący)

SSN Mirosław Bączyk (sprawozdawca)

SSN Kazimierz Zawada

w sprawie z powództwa J. M. i L. M.
przeciwko PGE D. S.A. z siedzibą w L.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 3 grudnia 2015 r.,
zażalenia powodów
na wyrok Sądu Okręgowego w K.
z dnia 8 lipca 2015 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i pozostawia rozstrzygnięcie
o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu
kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Powodowie J. M. i L. M. wystąpili przeciwko PGE D. S.A. o zapłatę należności z tytułu bezumownego korzystania z ich nieruchomości.

Sąd Rejonowy oddalił powództwo. Zasadnicze elementy stanu faktycznego są następujące.

W dniu 4 października 2006 r. powodowie nabyli od Gminy M. własność nieruchomości obejmującej działkę nr 224/214. Decyzją Wojewody [...] z 2008 r. działka ta została podzielona na dwie działki o nr 224/252 i 224/225; działka druga użytkowana jest zgodnie z jej przeznaczeniem, ale przebiega przez nią linia energetyczna wysokiego napięcia. Decyzją Naczelnika Gminy z dnia 27 maja 1974 r. zezwolono Zakładowi Energetycznemu Okręgu [...] w K. (poprzednikowi prawnemu pozwanego) na budowę linii energetycznej. W decyzji tej upoważniono przedstawicieli Zakładu do dostępu do przewodów i urządzeń w celu wykonania czynności konserwacyjnych. Wskazywano także, że - zgodnie z art. 36 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości - właścicielowi przysługuje od Zakładu Energetycznego odszkodowanie za straty wynikłe z działalności określonych tą decyzją. Decyzja uprawomocniła się w dniu 22 kwietnia 1976 r. Wysokość ewentualnego wynagrodzenia dla powodów ustalono na podstawie opinii biegłego z zakresu szacowania wartości nieruchomości.

Powództwo zostało oddalone, ponieważ strona pozwana wykazała, że przysługuje jej tytuł prawny do korzystania z nieruchomości powodów. Uprawnienie to strona pozwana wywodzi z treści decyzji administracyjnej z dnia 27 maja 1974 r., wydanej na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r.

W apelacji powodów zamieszczono wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłej – geodety, sporządzonej już w innym, toczącym się równoległe postępowaniu (o ustanowienie służebności przesyłu). Opinia ta miała stanowić dowód tego, że decyzja o wywłaszczeniu z dnia 27 maja 1974 r. nie obejmowała nieruchomości powodów w obecnym postępowaniu. Pozwany wnosił natomiast o dopuszczenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłego z zakresu geodezji w celu ustalenia, kto w 1974 i 1977 r. był właścicielem działki o numerze 224-253. Chodziło o wykazanie tego, czy decyzja z dnia 27 maja 1974 r. obejmowała nieruchomości stanowiące obecnie własność powodów. Pozwana zgłosiła także

ewentualny zarzut zasiedzenia służebności gruntowej o treści służebności przesyłu w zakresie szczegółowo opisanym w piśmie procesowym pozwanej.

Sąd Okręgowy uchylił wyrok Sądu Rejonowego i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Wyrok Sądu Okręgowego został zaskarżony zażaleniem powodów, którzy zarzucali mu naruszenie art. 386 § 4 k.p.c., a z ostrożności procesowej - także art. 381 k.p.c. w zw. z art. 386 § 4 k.p.c. Skarżący wnosili m.in. o uchylenie zaskarżonego wyroku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 386 § 4 k.p.c., Sąd drugiej instancji uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji tylko w razie nierozpoznania przez ten sąd istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Jak wynika z treści uzasadnienia wyroku sądu drugiej instancji, uchylenie wyroku Sądu Rejonowego zostało uzasadnione tym, że „niezbędne jest przeprowadzenie postępowania dowodowego niemal w całości” (s. 7 uzasadnienia).

Tymczasem nie sposób podzielić takiego stanowiska Sądu Okręgowego.

Przedmiotem postępowania wszczętego przez powodów jest ustalenie wynagrodzenia za korzystania przez stronę pozwaną z nieruchomości powodów bez tytułu prawnego. W wyniku przeprowadzenia postępowania dowodowego przed Sądem pierwszej instancji Sąd ten stwierdził, że strona pozwana wykazała, iż przysługuje jej odpowiedni tytuł prawny do korzystania z nieruchomości (dysponowanie decyzją administracyjną wydaną na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r.). Jeżeli w toku postępowania apelacyjnego powstała kwestia, czy wspomniana decyzja administracyjna z dnia 27 maja 1974 r. obejmowała także nieruchomości będące obecnie własnością powodów, to kwestia ta mogła być rozstrzygnięta także w postępowaniu dowodowym, prowadzonym także przed Sądem drugiej instancji (art. 382 k.p.c.). W toku postępowania apelacyjnego można było zatem dokonywać ustaleń dotyczących tytułu prawnego strony pozwanej do nieruchomości, przez które przebiegała linia energetyczna. To samo dotyczy możliwości prowadzenia postępowania w celu ewentualnego ustalenia przesłanek zasiedzenia przez stronę pozwaną służebności gruntowej o treści

służebności przesyłu. W obu przypadkach chodziłoby o kontynuację już prowadzonego postępowania dowodowego, a nie - jak uznał Sąd Okręgowy - „przeprowadzenie go niemal w całości”.

W tej sytuacji Sąd Najwyższy na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i w zw. z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

eb